

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izkuje vseh dan novice
in jih poskušava.
Issued daily except Sundays
and Holidays.

LETTO—YEAR XVI. Cosa Heta
je \$2.00. Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sreda, 17. oktobra (Oct. 17), 1923.

Subscription \$2.00
Yearly

STEV.—NUMBER 244.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Dvajsetletnica društva Slavije št. 1 S. N. P. J.

LLOYD GEORGE KLIČE
ZDRAŽ. DRŽAVE
EVROPI NA POMOČ.

Amerika je sicer zastonj pomagala zaveznikom v svetovni vojni, ali je pa lahko pomena na to, mneni bivši angleški ministrski predsednik.

VOKRAJ DOPOLDNE JE DO-
SPEL V ČIKAŠKO MESTO TER
BIL SLAVNOSTNO SPREJET.

Minneapolis, Minn. — V pondeljek je angleški vojni ministrski predsednik Lloyd George v tem mestu izrazil željo, naj bi Združene države pomagale Evropi vzpostaviti mir in redno razmere.

V govoru, ki ga je imel pred minnesapskimi trgovsko zvezo, je bivši ministrski predsednik dejal:

"Tu nisem na nobeni misiji. Ali dovolite mi povedati eno stvar. Dokler ne bo Amerika s svojim silnim vplivom, s svojo mogočnostjo posegla vmes ter posredovala za mir, dotlej ne gojim dosti upanja za bodočnost."

Gledate neke izjave, da si Američanje prizadevajo popolnoma pozabiti zadnjo svetovno vojno, je rekel, da ni dobro za Evropo, če temu tako.

"Ničesar vam ni treba pozabiti," je rekel. "Ja nekaj, na kar ste lahko ponosni. Prilili ste zastonj, ali vseeno pa na poziv velikega cilja in vrvišene ideje. In to ravno bi moral biti vaš ponos."

"Vlogo, ki ste jo igrali v veliki svetovni vojni, je vredna vaših slavnih tradicij. In po mojem mnenju bodo zopet Združene države američke posegla na svoj način in ob svojem času s svojim silnim vplivom v evropske razmere ter pomagalo vzpostaviti mir."

"Jaz sem z nemirnega kontinenta. Ta kontinent je v miru. Prestopil sem mejo snodi. Najzadnjije mejo na svoji mejo, ki je brez vsakršnih utrd in kanonov, brez vojakov in bodečega žičja, ki bi naj jo žitovalo in varoval. Meje nasrečne Evrope so polne morilnega orodja."

"Vi ste kontinent miru, in za božjo voljo obdržite ga v miru. Tu so plemena, ki so bila zapletena v Evropi v strašno vojno, divjačo in barbarško klanje dolgo vrsto let. Vi jih staličate v eno ljudstvo, živite vse ob istem načinu oganjili ter si grejete svoje roke pri istem velikem načinu ognja."

Lloyd George je potem dejal, da je bil srednji zapad del Amerike, ki je mešal štene politikarjev.

"Kadarkoli smo hotel kaj vedeti o Ameriki med vojno, so nam rekli: 'No, to je odvisno od srednjega zapada'. In če smo reki kaj, so nam dejali: 'Pst, tega ne smete govoriti, sicer vas ališi srednji zapad'. Če smo zahtevali kaj, je nam bilo rečeno: 'Tega ne morete imeti. Srednji zapad hoče imeti tisto'. Zato sem si močno želel videti, kakšen je ta srednji zapad".

Ta govor je bil del dnevnega programa. V pondeljek zvečer se je odpeljal Lloyd George v Mooseheart, Ill., in Chicago, kamor je dospel v torki zjutraj.

Krisa v poljski vladi.

Varska, 16. okt. — Velika fi-

nančna in draginjska kriza, ki drži Poljsko v največjih škripeh, najbrž povrči padec sedanja vlade. Poljska marka gre za nemško; zdaj jih je treba približno miljon za ameriški dolar. Varšavsko prebivalstvo je brez kruha. Vladni nameščenci in telezničarji zahtevajo šest milijard mark međinega povisila. Vlada je odbila zahtevo in zdaj groze izbruhnuti velike stavke. Rudarji v Gornji Šleziji že stavkajo.

Zopet čudež — pa ne v Lurdru.

Dunaj, 16. okt. — Najnovejši rekord kirurgične vede je spremnutev samice hrošča v sameca. To se je zgodilo na ta način, da se odreže glava obema in samičina glava se veči na samca, samčeva pa na samico. Dr. Walter Finkler je izvršil operacijo te vrste z popolnim uspehom.

Slovija, št. 1 S. N. P. J. priznaje v nedeljo dvajsetletnico obstanka. Društvo je bilo ustanovljeno ob času, ko so bili vseh postojanih slovenskih podpornih organizacij zelo ozki nazori glede verskega prepričanja. Kdor ni šel enkrat v letu k spovedi, ni mogel postati član slovenske podporne organizacije, pa če je prav s svojim rojstnem listom dokazal, da je sin pristnih slovenskih staršev. Obstojče slovenske podporne organizacije so se sicer imenovali bratske podporne organizacije, ali bratstvo so tolmačili tako, da je isti brat po narodnosti, ki opravlja gotove verske dolžnosti, določene v pravilih.

Slovenskih svobodomislecev ni bilo takrat veliko v Ameriki, pa še tisti so bili raztreseni po raznih državah, da so lahko občevali le pismeno med seboj. Ti svobodomislici so spodbujali drug drugega k delu, da se ustanovi podpora organizacija, ki bo res bratska, v kateri bo prostora za vse Slovence v Ameriki, ne glede na versko priznanje in izvrševanje verskih dolžnosti. Začetek je bil izredno težak in napredni slovenski element v Chicagu se je zavedel, da mora nekaj žrtvovati in trdo delati, da se ojunačijo napredni Slovenci po drugih naselbinah in ustanove društva, ki se kasneje združijo v celoto v podporni organizaciji.

Ta napredni slovenski element v Chicagu je žrtvoval v denarju in na svojem času, da je bilo mogoče ustvariti najprimitivnejšo podlogo za nadaljnjo agitacijo, ki naj združi Slovence v Ameriki v pravih bratskih podpornih organizacijach. Litol se je delal, ki je zahteval od njega vztrajnosti, trdne velje in posredovanosti.

Tudi drugod so uvideli napredni Slovenski potrebo sedinjenja v podporni organizaciji, toda raznimi so bile še bolj neugodne za ustanovitev take organizacije kot v Chicago, dasiravno tudi v Chicagu niso bile povoljne, akoravno so je takrat preselili iz Puebla svobodomisleni tečnik Glas Svobode v Chicago.

Misel naprednega slovenskega naprednega elementa v Chicagu za ustanovitev bratske in napredne podporne organizacije je bila pre-

cej stara, toda za urejanje misli je manjkala tista vez, ki je absolutno potrebna, da se izvede vsaka velika misel. S preselitvijo svobodomiselnega teknika v Chicago, so imeli Slovenci orodje, s katerim je lahko obvestili napredni element križem Združenih držav, kaj oni smatrajo potrebnim in koristnim za slovensko ljudstvo v Ameriki. Pričelo so razprave in agitacije. Napredni element v Chicagu je pa z dejaniem pokazal, kako resnimi na ustanovitev slovenske bratske in napredne podporne organizacije. Govor je bil ponarebil nota za \$2000.

Denarni zavod Loan and Trust Co. v Brownstownu doliči govorju, da je ponarebil nota za tričetrtino denarja.

GOV. M'CRAY OBDEL-
ŽEN, DA JE PONEVE-
RIL NOTO ZA \$2000.

Gov. M'CRAY OBDEL-
ŽEN, DA JE PONEVE-
RIL NOTO ZA \$2000.

Pregled dnevnih do-
godkov.

Amerika.

Governor Indiana obdeluje, da je ponarebil nota za \$2500.

Lloyd George, prispevki v Chicago, apelira na Američane, naj pomagajo rešiti propadajočo Evropo.

Političarji špekulirajo o Coolidgevi kandidaturi v prihodnjem letu.

Tajnik departmata za delo Davis zoper hobna o svojem načrtu za omejitev naseljevanja in registracijo inozemcev.

Petindvajsetletnica masakra v sudarjev v Virdenu, Ill.

Velika povodenj v Oklahoma Cityju; tretjina mesta pod vodo.

Oklahomska legislatura je za-

vrgla predlogo, ki je naperjena proti kuklukom med poslanci.

Inozemstvo.

Veliki živredni ingredi v Berlinu in drugih mestih Nemčije.

Nemčija dobri trojni denar v novembra.

Novač na revolucionarje v Indiji.

Francija zavrgla zahtevo Švico, da se sporna zadeva glede Savojske predloži haškemu sodišču.

DAVIS O NOVEM ZAKO-
NU ZA NASELJENIKE.

Tajnik departmata za delo je apeliral na legionarje, naj agitirajo za omejitev naseljevanja.

San Francisco, Cal. — James J. Davis, tajnik departmata za delo, je v pondeljek govoril na konvenciji Ameriške legije kot gost. Davis je apeliral na legijo, naj posamezni dobi tak naseljeniški zakon, ki odpravi "dvajset inštanc" imigrantov in naredi im imenovani "dobro" Amerikan. Dober Amerikan je po Davisovem mnenju le tisti, ki je samo za Ameriko in proti vsemu ostalem svetu.

"Nedavno sem dejal načelniku kongresnega naseljeniškega odsotnika, naj izdelal nov zakon za omejitev naseljevanja, da ima pogum: mi imamo predsednika, ki ima pogum podpisati tak zakon," je rekel Davis. "Sedanja imigracija je pod kontrolo zakona triodstotne kvote, ta zakon pa poteka zadnji dan junija v prihodnjem letu. Ce kongres ne sprejme do tega dneva novega zakona, bomo imeli 1. julija 1924. neomejeno naseljevanje."

Moj program glede naseljevanja je sleden:

1. Vsi naseljeniki morajo biti zasileni v njihovi domovini, preden se podajo na 3000 milij dolgoročno pot. To delo lahko isvrše njihove vlade, ki s tem prihranijo svojim državljanom stroške in težave, če so zavrnjeni v ameriški luki.

2. Ameriškim konzulom se mora dati oblast, da vidirajo potne liste prospektivnih naseljenikov in odločijo, če se jim zdi, da naseljenik ne odgovarja predpisom zakona.

3. Vse inozemce v Združenih državah bi treba popisati. V ta namen se ima vršiti letni census inozemcev za dobo pet let in v tukti te dobe mora biti inozemec podvržen izgonu, skozi se najde, da je prišel v Združene države na nepostavni način ali v nepostavne svrhe."

NAJNOVEJŠI VEROK ZA RAZ-
POROKO.

Oakland, Cal. — (Fed. Press.) — Mrs. May E. Cladworthy je zahtevala ločitev zakona na temelju okrutnosti. Ko jo je sodnik vprašal, v čem je bil soprog krut, je odgovorila: "Moj mož Thomas G. Cladworthy je član I. W. W. in to je dovolj kruto." Sodnik se je strinjal in dovolil ločitev zakona.

LEWIS BO BANCI PRIM-
SEDNIK.

Washington, D. C. — (Feder. Press) — John L. Lewis, predsednik rudarske unije, je sprječil predseljstvo kooperativne delavsko banke, ki se v kratkem otvoril v Indianapolisu s kapitalom \$1,000,000.

Chicagos "unijs" v Italiji.

Rim, 16. okt. — Edmundo Rossini, fašistovski vodja delavskih "unijs", katere organizirajo fašisti, in desna roka Mussolini, poroča, da leta 1919. so italijani socialistične unije dva milijona članov, katoličke unije 300,000 in fašistovske 100,000 članov. Danes štejejo fašistovske unije 1,800,000 članov, socialistične 70,000 in katoličke 30,000 članov.

Fašistovske unije jemljejo delavce in delodajalce za člane in načmen teh sindikatov je — katolički pravni Rossini — "harmonizirati interese med delavci in kapitalisti".

POPLAVA GLAVNEGA MESTA OKLAHOME.

Oklahoma City, Okla. — Tretji na mestu je pod vodo vsele načrte reke North Canadian River, ki je prestolna bregova in vprzvodna največja povodenj kar jih zgodil.

Berlin, 16. okt. — Živilni ingredi v Berlinu so se danes ponovili. Policija, ki je hotela razprtiti brezposelne delavce, je bila premogana in razročena v dveh distriktil.

VРЕМЕНА.

Chicago in okolica. V letniku najbrž delovno. Lahki južnozahodni vetroti. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 70, najnižja 60. Solne izide ob 6:04, zandise ob 5:07.

Ustavljali je uporabnik po-
štnice: JOHN G. LAWRENCE JR.

Office of Postmaster:
JOHN G. LAWRENCE JR.

Telephone: Lawrence 4222.

STEVENSON NUMBER 244.

SLIKE IZ NASELBI.

1

Cleveland, Ohio. — Zima se bliža s svojimi mrzljimi vetrovi. Naša žaga na zapre hiše in vključna naša misli v dolge puste večere. Dolgčas nam bo osamljenim prebivalci monotone zimske večere zamisli po stanovanjih. Da pa ne bo preveč enotičnost in dobimo v tem dolgočasnu tudi kaj razvedriša, bodo skrbeli društva. Prijedajo bodo zabave, oblagala nas s pripravami za razne veselice, za kratek čas nam bo ukrepanje in povrjanje o veselicah, ki so bile in bodo, poleg tega pa nam bodo društva nudila razvedrila pri pridružitvah samih.

Kot druga društva skrbe, da ne bo manjkalo zabav in veselic, tako je naše društvo "Naprednih Slovensk", št. 137 Slovenske narodne podporne jednotne že sklenile tudi imeti zabavo. Prideli bo prvi zavetni večer ali plesni venček dne 27. oktobra v Rud Božeglavovi dvorani. Kakor vselej, tako bomo tudi sedaj poizkušale ustredi in zavoljiti vsem, kolikor bo v naši modri. Razvedrila bo dovolj.

Zato vabimo vse Slovence k veliki udeležbi. Vse članice pozivamo, da se udeležite prizreditve. To bo nekaj posebnega. Vsek naj se pride prepričati.

Članice našega društva spominjam na splošno glasovanje. Zdaj se gre za glasovanje o lastni tiskarni in zavetšču. Članice društva "Naprednih Slovensk", št. 137, SNPJ, vse glasovati! Nobenaj se ne odtegne, ne sklicuje pozneje morda na to, da ni vedela. Oda naj vaska svoj glas, kakor misli, da je prav. Zavedajmo se velikega pomena, ki ga ima to glasovanje za vsakega posameznega člana in jednotnem. Vsekakor pa je dolžnost vseh nas, da glasujete. Radi tega ne bom pobirala asesmenta doma 24. in 25. od etrok, ne od moških. Vaska mora sama priti, če ni posebno zadržana. Naj se nobene sklicuje na to, da radi nje lahko članstvo sklene, kar hoče. Če bi pa katera ne mogla priti dne 24. ali 25. oktobra, je se čas do 13. novembra.

Članice opominjam, da se udeležite se dne 1. novembra. Rešiti bo treba več važnih zadev. Pridite, da jih rešimo in se nekaj pomejmo. Slikale boste tudi poročilo, kako bo izpadla veselica.

Vabilo že enkrat vse članice, da se udeležite veselice v polnem številu dne 27. oktobra v Rud Božeglavovi dvorani, zvečer ob osmih. To velja tudi za priatelje in prijateljice društva "Napredne Slovenske".

Pozdrav vsem! — Mary Baji, tajnica.

Canonsburg, Pa. — Dne 28. oktobra ob enih popoldne se vrši konferenca v dvorani društva "Postojnska jama", št. 148 S. N. P. J., na katero vabim vse jugoslovanske socialistične klube kot podporni in kulturni društva, ki prispevajo v izobraževalno akcijo J. S. Z. v zgodnjem Perini.

Člani tukajnjega socialističnega kluba št. 118 se bodo potrudili, da bodo kaj najboljše postregli udeležencem. Tukajnjena slovenska "Aleksander" godba bo zaigrala udeležencem par krasnih komadov v razvedrilo. Apeliram na vse zavedne delavce, da se po možnosti udeležite konference. Nikomur ne bo škodovalo, da sišči razprave na konferenci in se tako seznam s socialističnim gibanjem ter tako doženemo kako mogoče pojačati jugoslovansko socialistično vezbo ter njen izobraževalno akcijo.

Jasno je, da socialisti danes izvršujejo največ izobraževalnega dela med ljudstvom.

Tukajnjeni socialistični klub ima v mislih, kako zopet oživeti čitalnico, katera bo na razpolago vsem, ki ljubijo pouk in si žele razvedrila s čitanjem dobre literature. Spoznali bomo, da socialistizem ni tak, kakoršnega nam slikajo nekateri, da je nasprotni verskemu prepricanju posameznikov. Socializem je znanstveno svetovno gibanje, kjer se nastani, tam ostane in zaste. V političnih organizacijah socialisti pridobivajo na glasovih, kateri pri vsakih volitvah rapidno zatejo in socialisti osvajajo ugled in okrajna in deželna zastopstva.

Leto 1923 se bliža h koncu in prihodnje leto imamo predsednične volitve. To leto naj bo vsledilo za vsakega zavednega delavca organizatorično leto. Naša aktivnost v socialistični stranki se mora na leta pojasiti, da dosežemo prihodnjih predsedničkih volitvah močno postojanko. Z vztajnim agitiranjem in sponzorji, da bomo v pr

socialistične zvezze št. 118 priredi veliko plesno in zabavno veselico v soboto dne 20. oktobra, na katero vabimo vse tukajnjene rojake in vse drugo občinstvo. Čisti dobrek veselice je namenjen v podporo čitalnic. Rojaki, doigri zimski večeri so tu. Čitalnica vam bo na razpolago z najnovješčimi knjigami. Torej podprite čitalnico blagajno s tem, da se udeležite veselice. — John Koklich.

Kravna, Pa. — V "Prosveti" je bilo že poročano glede člana Slovenske narodne podporne jednotne, brata Josipa Gantarja od društva št. 41 v Pleasant Valleyju, Pa., ki se nahaja v umobolnici, dasi je siromak popolnoma zdrav. O zadevi nam je poročal potovni zastopnik "Prosvete" brat Jevnej Koklich. Bilo bi preveč, da bi o podrobnostih razjasnjevali v listu, zato smo se zavzeli nekateri rojaki iz Kravne, Pa., in sami šli obiskati rojaka v bolničico. Prepričali smo se o bridiči resinci. Šli smo rojaka obiskati še drugič in vzeli s seboj zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingston, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekел dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, predno dobimo rojaka ven, ker bo treba še druži zdravnika iz naše blizine dr. W. W. Livingstonu, ki je tudi društveni zdravnik pri št. 174 S. N. P. J. Zdravnik je v naši navzočnosti izpraveval brata Josipa Gantarja različne stvari. Navzoč je bil tudi zdravnik bolnišnice. Na koncu izpravevanja je rekel dr. Livingston, da sobrat Gantar ni bolan na umu in po njegovem meniju sposoben, da ga izpuste. Rečeno pa je bilo, da bo veliko stroškov in dela, pred

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po doberi volji: Članek 20 leto, 22.50 in

Narodnina: Zadnjeno dnevo (četvrti čas), 20.00 na leto, 22.50 in
pred leto in 21.50 na tri meseca; Članek 20.00 na leto, 25.50 na pol leta,
21.50 na tri meseca, in na inčesno 20.00.

Največ na 200, kar ima vseh 200.000 v Evropi.

"PROSVETA"

2007-20 So. Lorraine Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Humanitarian Society.

Owned by the Slovenske Narodne Podporne Jednoste.

Advertiser: 2007-20 So. Lorraine Avenue.

Subscription: United States (postage paid) and Canada 25 per year;
Chicago 20.00, and foreign countries 25.00 per year.

"MEMBER OF THE HUMANITARIAN SOCIETY"

Danes v obložju n. pr. (Nov. 20-22) pači veljega izvora na naslovu
pomeni da vam je s tem danovem potreba narodna. Posvetito je prav
izvora, da se vam ne ustavi list.

NAŠA POT, NAŠ CILJ!

Slovenska narodna podpora jednosta bo praznovala svojo dvajsetletnico šele v prihodnjem letu in znamenja govore, da do svoje dvajsetnice šteje petdeset tisoč članov, v obeh oddelek. Ze zdaj šteje več ko sedem štirideset tisoč članov in bliža se številu osem in štirideset tisoč.

Tako uspehe je dosegia slovenska podpora organizacija v kratkem času, o kateri so govorili ob času njenega rojstva ljudje, kateri so si jemali pravico do jerobstva nad slovenskim ljudstvom v Ameriki, da se je v Chicago rodilo mrtvo rojeno dete. Zanje je bilo nekaj strašnega, da so se združili američki Slovenci, med katerimi je bilo največ delavcev in majhen odstotek malih obrtnikov, in ustanovili novo podporno organizacijo na popolnoma novih principih, ne da bi jih preje vprašali za svet, ako smejo kaj takega izvršiti.

Ampak prerokovanje vsiljivih jerobov se ni izpolnilo. Bilo je vprav narobe. Dete ni bilo mrtvo rojeno, ki je zagledalo luč tega sveta spomladi leta 1904, ampak je imelo v sebi prav krepko življenje. To krepko življenjsko moč so mu dale nova misel, čisti, jasni principi in nove naprave. Ze prvo leto je dete pokazalo, da kmalu preraže svoje starejše sestre in brate in da se razvije kmalu v orjaka.

In ko se je dete razvilo, da je pričelo hoditi, so se oglakali na vseh koncih in krajih svetovalci "priateljski" in mu pravili, da stopa prehitro in hodi napačno pot. Dete se ni oziralo na take "priateljske" nasvete, ampak stopalo je in hodilo je po poti, ki so mu je začrtali ob njegovem rojstvu njegovi starši. Kolikor bolj so "priateljski" svetovalci stokali, svetovali in svarili, toliko bolj samovoljno je postajalo dete in toliko hitreje se je razvijalo.

Ze po par letih ni bila Slovenska narodna podpora jednosta več mala jednotica, katere smrt pričakujejo njeni "priateljski" svetovalci, ampak razvila se je v močno jednoto s krepkim življenjem v sebi.

Kaj je učinkovalo v nji, da je postajala tako krepka in močna? Eni pravijo, da njene naprave. To je del resnice! Ali preden se naprave ene organizacije takoj razvijejo, da imajo izredno veliko privlačno silo med ljudstvom, so potrebeni pogoji za razvoj teh naprav.

V Slovenski narodni podpori jednoti je bila dana moč članom, da razpravljajo o vsem, kar je z njim v stiku. Takoj od njene ustanovitve se niso smatrali glavnimi odborniki za nezmotljive smrtnike, ampak članstvo je imelo svoje posebno zastopstvo v pomožnem odboru, ki je bil izvoljen od društva v Chicagu. Uvedlo se je pravo direktno zakonodajne in pomožni odbor je bil odpravljen, ker je članstvo lahko samo inicijatiralo, kar je smatralo koristnim za svojo podporno organizacijo. Počasi so bile odpravljene vse točke v pravilih, ki so bile kolikor sumljive, da dajejo kakšne posebne privilegije glavnemu odboru. S časoma je članstvo spoznalo, da mora imeti orodje, ki mu omogočuje, da razpravlja o jednoti in njenih napravah neovirano. In ustanovilo je svoj list. Razprave pred vsako konvencijo in ob času iniciativnih predlogov so pokazale jasno kot beli dan, da se članstvo poslužuje v polni meri tega orodja, da pronajde, kaj koristi in kaj skodi Slovenski narodni podporni jednoti.

To se je vršilo, ker je imelo članstvo vedno pred svojimi očmi svoj cilj: organizirati vse Slovence, ako je mogoče vse Jugoslovane, v eni podporni organizaciji, ki je prosta vseh tistih ozkostnih določb, katere ovirajo napredok v človeški družbi. Jugoslovani v Ameriki morajo biti prosti tistih predsednikov, ki so zakrivili že toliko gorja na svetu, da ga je nemogoče opisati. Jugoslovani se morajo oprostiti tistih duševnih spon, ki zabranjujejo človeku svobodno mislit o zboljšanju naprav v človeški družbi v dobro vsega človeštva.

To je bil cilj Slovenske narodne podporne jednote ob njenem rojstvu in je še danes in ostane, dokler ga bo njen članstvo smatralo za najvažnejši in najplemenitejši cilj človeka. Stremec po doseženju tega cilja je članstvo Slovenske narodne podporne jednote uravnavalo svoja pote, da so odgovarjala potrebam, ki so jih ustvarjale razmere.

Moč Slovenske narodne podporne jednote je v njenem plemenitem cilju!

Za to, bratje in sestre, naprij, da dosežemo predsedstvo članov! Cilj Slovenske narodne podporne jednote je v njenem plemenitem cilju!

Jugoslavija pred vojaško diktaturo.

Pot tem naslovom piše ljubljanski "Glas Svobode" sledi:

Jugoslavija je kakor država rezultat imperialistične vojne. Jugoslavijo je ustvaril blok imperialističnih velesil Antante. Srbska buržuazija, ki ima od prvega tremnika vodilno mesto v tej državi, zasleduje v svoji politiki v glavnem dva cilja: Prvi osigurati srbski buržuaziji potom centralistične monarhije politično in gospodarsko nadvlado; drugič ustvariti vse prepogoje za ofanzivo kapitala, da bi lahko nemoteno izkoričal čim najbolj množič delavca ljudstva v mestih in na vasih.

V začetku svoje vlade se je štitala srbska buržuazija še preslabo da bi takoj izvedla cel svoj program. Zato je v začetku nastopal zelo previdno proti hrvaški in slovenski buržuaziji. Prvi dve leti je vladala v Jugoslaviji vladu združene srbske, slovenske in hrvaške buržuazije. Srbska buržuazija je ustvarila enotno fronto kapitalistične buržuazije, ker se ji je zdel najbolj nevaren silni potret delavskih in kmečkih množic, ki je bil osredotočen v komunistični stranki.

Združene — srbska, hrvaška in slovenska — buržuazije (vendar Protid — Legion — Korošč) bi nudiile delavski pokret. Generalni štrajk na železnicih l. 1920 so podvzeli najkrutnejše mere, ta je vladu s krvjo in nažravnostjo terorjem zadušila. Ista vlad je na popolnoma protustavnen in protizakonit način razveljavila mandate komunističnih občinskih svetnikov in županov v Zagrebu in Beogradu. (Vse za časa, ko so sodelovali v vladu zagrebški zajedničarji in slovenski klerikalci.) Ko se je srbska buržuazija posredilo, da se je njen režim dovolj utrdil, je odbacila svoje zavezničke in hrvaškega in slovenskega buržoaznega tabora, blokaše in klerikalce, ki so ji pomagali do tedaj.

Srbska buržuazija je postala sedaj dovolj močna, da je začela bojni dve fronti: proti delavnemu ljudstvu in proti nehrvaškim narodom Jugoslavije. Vidovdanska ustanova ter Obznanina in Zakon o začetki države sta pa pokazala, da srbska buržuazija kadar ji gre za profit, ni voljna spoštovati niti svoje ustanove, ker dolobče teh dveh izjemnih zakonov pomenijo tudi po mnenju meščanskih politikov in pravnikov (Protič, prof. Dolenc) v mnogih ozirih naravnost kršenje ustanovnih določil. V parlamentu ni bilo resne opozicije proti tem zakonom in vladu je lahko razveljavila mneni nič, tebi nič, 50 mandator, od 200.000 volilcev izvoljenih poslancev. Edini slučaj, ki ga dosegel pozna politična zgodovina Evrope. S temi zakoni je bili delavski pokret postavljen izven vseh zakonov, za delavstvo so bile razveljavljene vsa po ustanovi garantirana državljanska prava. Slabost opozicije, ki je iz svojih buržoaznega razrednih interesov direktno podpirala ta radikalno demokratični kapitalistični teror nad delavnim ljudstvom s tem, da je sicer z besedami potestirala, dejansko pa ni podvzela nobenega resnega koraka proti tem izjemnim zakonom, je oskobilila vladu, da je začela voditi odkrit bojni front proti opozicionalnim pokretom nehrvaških narodov, posebno proti hrvaški republikanski kmečki stranki. Po marčnih volitvah, ki so se vrstile v znamenju najhujšega radikalnega terorja, je izigrala radikalna vladu klerikalce in blokaše proti demokratom, tako, da ji je šel federalistični blok na lim in je zavoljo praznega obljuba radikalcev, ki so jih dali v "Markovem protokolu", podpiral vladu, da je ta lahko nakanila 300% zvišanje zemljiških davkov, kar pomeni ogromno obdobjenje kmetov, posebno malih kmetov v korist velebank in velike industrije, ki plača zato male davke, na drugi strani pa povrčuje se nezmerje med obdobjem nehrvaških in prečenskih kmetov. Vlada je v tem času lahko tudi z indirektno pomožno federalističnega bloka dovolila sredstva za izgradnjo pravljic in življenjskih pogojev.

Istočasno je bila vladu dovolj dobitna, da je dosegla vse zvezne in regionalne vlade, da se zvezni in regionalni parlamenti dovolj dobitno zavestno in nameneno legali.

Lagali so, ko so vojno pričeli, lagali se, ko so se vojaskovali, lagali so, ko so sklepali mir, in lagali so, ko so gradili in sidali "novi" Evropo.

Na laži je bila zgrajena stara Evropa in zato se je podrla. Na laži je zgrajena "nova" Evropa in zato jo čaka ista osoda.

Prvi znaki splošne podprtje so že kažejo.

V Italiji je zapiral takoj po vojni sile socialistični in komunistični veter. Vse je pričakovalo, da se bo "nekaj" zgodilo! In se je tudi! Na površje je prišel — fašizem, vladlo je prevzel Mussolini! Namesto socialnega napredka je doživel Italija straten padač nazaj v koruptni kapitalistični režim, ki se spremeno skriva pod plastičnimi obrabljenimi fraze "vse za narod in za domovino". In zaviti v ta hinsavski plastični fašizem v imenu "narodnosti" avto-divje zmagovalje nad onemogočili Grki in nad razvorno in razrزو Jugoslavijo! Vse seveda v znaku "kulturne in napredka", tiste kulture, ki je mati in starati novih vojn...

Katera so blis ta načela? Kaj se nam pripravljajo?

Redeno nam je bilo, da se svet vojskuje za svobodo narodov, zlasti za svobodo malih narodov. Dalje je bilo rečeno, da se vojskujemo za pravljenc, da se vojskujemo za demokratizem proti nemškemu plemenitstvu, da se vojskujemo za gospodarski napredok. In še več takih besed, smo ališali med vojno iz ust vodilnih državnikov.

Lepo so bile obljube, ki so nam dali vse svetovni državni. Ko pa so ti gospodje ščeli l. 1918. v Parizu, da te svetje lepe obljube tudi izpolnijo, so se pokazale takoj razne "težave" in "višje oziiri". To slavnozvane "višje oziiri" izvlečajo visoki gospodje vedno takrat izpod klopi, kakov "zajec" za sezuvanje čevljey, kadar se hočejo prav debelo zlagati.

Gospodje v Parizu so se slagali l. 1918. in 1919. kar na metre na debelo. Namesto svobode so prisneli evropski narodom, zlasti malim, še takoškim hujšo snajnost, pod kakoršno so zdihovati ne prej, namesto gospodarskega napredka s posebnimi pogoji za delavce.

Na Češkem, v Jugoslaviji in v Rumuniji tepe brezglavi centralizem vse narode, ki jih je vojna zadržala v teh novih državah. Namesto pametnega populiranja in priznavanja enake pravice za vse, vidimo v teh državah na krmilje "amage" pijačne ljudi, polne materialnosti in izkoričevalnih načinov.

Čitanke za hrvatski in ostali jugoslovanski djece u Sjedinjenim državama. Pridrio Anton Lucic, Pittsburgh, Pa. — Brodarice imajo dobre informacije za tiste, ki želite dobiti hrvatskih papir.

Čitanke za hrvatski i ostali jugoslovanski djece u Sjedinjenim državama. Pridrio Anton Lucic, Pittsburgh, Pa. — Brodarice imaju dobre informacije za tiste, ki želite dobiti hrvatskih papir.

Izostale. Danes je celokupno prebivalstvo prečenskih krajev in Makedonije ter Črne gore ter večina večina delavnega ljudstva v Srbiji same v odločno oponiciraju tem taboru proti samoupravni, razredni in šovinistični diktaturi srbske buržuazije, katero predstavnica je radikalna stranka. Silno narašča gibanje za preuredbo države na temelju federalne delavške kmečke republike.

Jugoslavija je kakor država rezultat imperialistične vojne. Jugoslavijo je ustvaril blok imperialističnih velesil Antante. Srbska buržuazija, ki ima od prvega tremnika vodilno mesto v tej državi, zasleduje v svoji politiki v glavnem dva cilja: Prvi osigurati srbski buržuaziji potom centralistične monarhije politično in gospodarsko nadvlado; drugič ustvariti vse prepogoje za ofanzivo kapitala, da bi lahko nemoteno izkoričal čim najbolj množič delavca ljudstva v mestih in na vasih.

Izostale. Danes je celokupno prebivalstvo prečenskih krajev in Makedonije ter Črne gore ter večina večina delavnega ljudstva v Srbiji same v odločno oponiciraju tem taboru proti samoupravni, razredni in šovinistični diktaturi srbske buržuazije, katero predstavnica je radikalna stranka. Silno narašča gibanje za preuredbo države na temelju federalne delavške kmečke republike.

V začetku svoje vlade se je štitala srbska buržuazija še preslabo da bi takoj izvedla cel svoj program. Zato je v začetku nastopal zelo previdno proti hrvaški in slovenski buržuaziji. Prvi dve leti je vladala v Jugoslaviji vladu združene srbske, slovenske in hrvaške buržuazije. Srbska buržuazija je ustvarila enotno fronto kapitalistične buržuazije, ker se ji je zdel najbolj nevaren silni potret delavskih in kmečkih množic, ki je bil osredotočen v komunistični stranki.

Združene — srbska, hrvaška in slovenska — buržuazije (vendar Protid — Legion — Korošč) bi nudiile delavski pokret. Generalni štrajk na železnicih l. 1920 so podvzeli najkrutnejše mere, ta je vladu s krvjo in nažravnostjo terorjem zadušila. Ista vlad je na popolnoma protustavnen in protizakonit način razveljavila mandate komunističnih občinskih svetnikov in županov v Zagrebu in Beogradu. (Vse za časa, ko so sodelovali v vladu zagrebški zajedničarji in slovenski klerikalci.) Ko se je srbska buržuazija posredilo, da se je njen režim dovolj utrdil, je odbacila svoje zavezničke in hrvaškega in slovenskega buržoaznega tabora, blokaše in klerikalce, ki so ji pomagali do tedaj.

Srbska buržuazija je postala sedaj dovolj močna, da je začela bojni dve fronti: proti delavnemu ljudstvu in proti nehrvaškim narodom Jugoslavije. Vidovdanska ustanova ter Obznanina in Zakon o začetki države sta pa pokazala, da srbska buržuazija kadar ji gre za profit, ni voljna spoštovati niti svoje ustanove, ker dolobče teh dveh izjemnih zakonov pomenijo tudi po mnenju meščanskih politikov in pravnikov (Protič, prof. Dolenc) v mnogih ozirih naravnost kršenje ustanovnih določil.

Istočasno je bila vladu dovolj dobitna, da je dosegla vse zvezne in regionalne vlade, da se zvezni in regionalni parlamenti dovolj dobitno zavestno in nameneno legali.

Lagali so, ko so vojno pričeli, lagali se, ko so se vojaskovali, lagali so, ko so sklepali mir, in lagali so, ko so gradili in sidali "novi" Evropo.

Na laži je bila zgrajena stara Evropa in zato se je podrla. Na laži je zgrajena "nova" Evropa in zato jo čaka ista osoda.

Prvi znaki splošne podprtje so že kažejo.

V Italiji je

S. N. P. J.
Analitična kritika
S. N. P. J.

PRVI DEL.

Uvod.

Ako človek želi izboljšati svoj družbi v sedanjem moderni človeški družbi, teden lahko to izvrši s svojim prizadevanjem, delom in izvajanjem. Kaj takega se ne postoji kot nadnaravna sile, ki ustvarja čudežev in vodi človeško našo. Človek živi že več let sto tisoč let na tem svetu. Danes je človeku življu butara svad, katere so pododelovali sinov od svojih očetov, odkar človek na zemlji.

Ko je evolucijonarni proces ustvaril človeka pred včetno ko pot v tisoč leti, je bil ta človek razen danes najboljšega človeka. Vsi njegovi čuti so bili enako razviti, je bil radoveden, je pričel ustvarjati "orodje". Njegovo najbolj koristno "orodje" tvorijo učenost govora, pisana in čitača. Z ustvarjanju tega "orodja" je razvil svoje možgane na račun njegova telesa. To je glavna razlika med človekom in nizjimi živalskimi pasmami. Človek je od tega pota čutom in je razvil svoje možgane na račun svojega telesa, medtem ko so druge živali razvile, gotova čutne organe na račun drugih.

Da si je človek lahko ustvari "orodje" v vsaki naslednji obi in preteklosti, je razvil nadzor kontrole svojih akcij. Navaša koristi človeškega življenja. Ima prva posledica je, da olahodi gibanja za doseganje rezultata, jih napravi bolj natančne in znižuje trud. Dragič, navaja, znižuje zavedno pozornost, s katero izvršujemo naše čine. Nada je tako postala gonilno kočje človeške družbe in je njemu najdragocenije moč. Ona nčinjuje, da živimo v mejah zakonov in varuje otroke bogastva pred začudenimi vpori siromakov.

Človek je zelo inteligenten bič: v njegovi moči je, da kontroli svojo okolico, to je razume in vplive, ki se nanašajo na njegovo življenje. Mechanizem, po katerem je prehajala civilizacija od obetov na sinove, mechanizem, ki določa človeške navade in običaje, je izobrazba. Izobrazba doma, v šoli, v druženju tovarišev delavnic, v klubu ali na družabnih sestankih učinkuje, da se razeklost druži s sedanjostjo in ustvarja vzorce za bodočnost. Jasno razumevanje ustvarja prvič ločeno priblijanje problemu kontrole človeške okolice, drugič, da se spošta metoda, po kateri se riška človeka znika, odpravi ali premeni, in končno, da se relativna vrednost vsake metode kot redstvo za odpravo zla pozna. Na pr. sedanja človeška družba deli v razne jasno ločene gospodarske skupine ljudi, ki imajo eno nasprotjujoče gospodarske interese, zaradi tega se tudi ne more rešiti problem v zadovoljstvu vseh, ampak ena človeška skupina pridobi na račun drugih skupin. Večina ljudstva na tem svetu dela za mezzo, zaradi tega se popolnoma pravilne, da se dokazemo rešitve problema kontrole človeške okolice z vidikom delavcev.

Rizika delavcev v moderni človeški družbi.

V tej moderni človeški družbi groža delavcem sledeča rizika:

- Prezgodnja smrt. To pomeni, da delavec umre preje, prečemu je mogoče pridobiti toliko premoženja in denarja, da iščago od njega odvisni svojci po njegovi smrti dosti dohodkov.

(b) Nesreča. Delavec ne mora biti toliko zaslužiti, ako je ponemčil, da lahko skrbi za cilj njega dvigne svojce in zase in da živi takih razmerah kot pred ponemčenjem.

(c) Požar. Ogenj unišči lahko človečev imetek ali laststvo njenega delodajalca, kar zanj poveni skrčenje njegovih dohodkov.

(d) Vojna. Delavec je v naravnosti, da izgubi svoje zdravje in imetek, ako ga pozovajo pod zastavo, kar znižuje njegovih dohodkov.

(e) Bolezni. Delavec lahko dobrokrovno ali katero drugo bolezni, ki znižuje njegov zaslužek času bolezni.

(f) Starost. To pomeni, da dobre ni pridobi toliko imetka, da dobi zaslužek v starosti.

(g) Rizika nepoznje, ki povzroči veliko ponesrečenje in tudi smrt.

(h) Rizika zaradi nepoštenosti drugih ljudi, ki jo povzročijo delaveci tovariši, prijatelji, unijski odborniki, političarji itd. Taka nepoštenost oškoduje delavca. Ona direktno zniža njegov zaslužek, ali pa zanj ustvari tako neugodno pozicijo, ki povzroči skrčenje njegovega bodočega zaslužka.

(i) Gospodarska rizika. To je rizika brezposelnosti, premalo zaposlenosti ali preveč zapošljivosti; dolge delavne ure; to je rizika nezadostne meze; rizika, ki nastane iz industrijskega antagonizma; rizika dela v posebnih strokih, to je, ako se človek izsuši dela, katero postane zaradi novih iznajdb popolnoma nepotrebno; rizika, prihajajoča iz karakteristične stroje; rizika, prihajajoča iz protidelavskega postavljatva; rizika izvira, da je konkurenčni ljestvi tovarnje. V nekaterih industrijah je delavec izpostavljen riziku sezonskega dela, atrokskih bolezni, dela na dnevnem nesrečam ali moralnem razpadu.

Tak je razgled na delavcev, pozicijo v moderni človeški družbi, povedan v besedah njegove rizike. Jasno razumevanje delavcev pozicije v moderni družbi je potrebno za člana vsake organizacije, katere namen je izboljšati njegov položaj, preden se lahko analitično kritizira taka organizacija. Delavec mora sam popolnoma razumeti problem, preden se lahko reši.

(Dalje prihodnjih.)

Pot v Evropo.

(Piše dr. F. J. Kern.)

Ljubljana, Bolnico.

Prve dni bivanja v stari domovini se človek počuti nekam tuje, je med Slovenci, svojimi rojaki, in vendar so to nekam drugi ljudje kot jih opazil na St. Clair Avenue v Clevelandu. V kavarna prijatelj predstavlja vsečeljene profesorja na slovenski univerzi v Ljubljani; pa premisluje, kaj je vendar slovenska univerza? Pred leti smo slišali, da so se potegovali za slovensko vsečeljene in zbirali zanji denar, zdaj pa, ko je tukaj udejstvovan, človek kar dvomi, da je kaj takega mogoče, zlasti še je težko predstavljati, da bi imeli dobre učne moći, kot na primer na Dunaju, v Parizu in v ameriških univerzah, da bi bile sposobne poučevati višokokolce v slovenščini in višjih predmetih o raznih znanosti. Pa je vseeno res, da slovenska univerza dobro obstaja, da ima dobre učitelje, ki so študirali pod tutelažo dunajskih in pariških profesorjev ter imajo svetovno znanje, ki ne zaostaja dosti za drugimi učenjaki. Tako sem natekel na učitelja francosčine na ljubljanski univerzi, ki ponuje francosčino; bil je več let učitelj v znanem zavodu "Josephinum" na Dunaju in bil privaten učitelj sedanjemu perzijskemu šahu. Govori perfektno slovensko, nemško in francosko. Sestal sem se z gospo Copeland, ki ponuje angleščino na univerzi in se je v šestih letih dasiravno bolj priletna — naučila srbohrvaščine in zadnjecelo celo slovenskega jezika, da se lahko pogovori z ljudmi. — Tega ni na St. Clairju. Težko si smeriški Slovenci predstavljamo, da bi imeli tu svoje lastne slovenske šole, svoje profesorje, učiteljev vseh znanj, ved, svoje lastne velike trgovine, hotele, restavracije, fine kavarse, slovenske bovine, slovenske zdravnike, ki se lahko merijo z drugimi zdravniki v nemški Avstriji, ker so večinom študirali na Dunaju. Prenešen iz ameriškega angleškega ozračja se človek počuti tujega v svoji lastni domovini.

Ni čuda, da sem s svetim strhom stopil prvič v popolnoma slovensko Žensko bolnico v Ljubljani. Deč meseca junija mi je šel na roko. Iz Ljubljane ni bilo akoroganih, zato sem kake tri tečne porabil lepo priliko, opazovati slovensko zdravništvo in kirurgijo.

Zenska bolnica stoji zadaj za staro, delno bolnico proti Vodmatu ter je novo poslopje ravno predvječne dobe. Prostora ima na kakih 90 postelj ter je nameščen izključno ženskam: porodništvo in ginekologiji. Primari, ali glavni zdravnik je dr. Alojzij Šalokar, ki mi je v vseh oznah bil zelo in mi dovolil pristop do

ake. Tu je šola za babice, ki se morajo učiti svojega poklica devet mesecov, da pozneje lahko z uspehom izvršuje svojo praksjo v oddaljenih slovenskih vasih, kamor je preveč oddaljena celo za okrežne zdravnike. Čudil sem se natančnosti in korenitosti postopev in to v gladko tekem slovenskem jeziku o skrajno zamotni porodniški vedi. Priznati moram, da kirurgija v Ljubljani ne zaostaja za ameriško in bolničko izvedbo vsekar tak dobro zdravniško postrežbo kot tukaj.

Deželne bolnice sem obiskal zadnje dni mojega bivanja v Ljubljani. Bolnica leži zadaj za cerkvijo sv. Petra. Ima lepo logo, dosti prostora. Obstoji iz dve stavki paviljev. Nov ali hiš, vsekakor tak dobro zdravniško postrežbo kot tukaj.

Politične "zadeve". — Comedia e finita!

Reko so si vzeli Lah. Prav tisti čas pa je srbski minister Kojčić prevzel v Solunu takozvano "srbsko cono", ki ima prostora za tri največje ladje in meri nad 50.000 kvadratnih metrov.

S tem je povedano pravzaprav vse. Kar se je o takozvanem "reki vpravljanju" doslej pisalo in govorilo in se danes in se ho juži — vse to je komedija, je varanje Hrvatov in Slovencev po srbski diplomaciji. In imajo Hrvate in Slovence v Belgradu tako tržaste, da komedijo že nadaljujejo, katero ad se prav močno poantirali zadnjici z registracijo takozvane "rapalske pogodbe" pri "Zvezki narodov"; a tem, da je fašist Mussolini pisal bogevki Pašiću in Pašić bogevki Mussoliniu; s tem, da so demokrati vladu "interpelirali" zaradi Reke in da ministri govorijo v parlamentu in piše o tem časopisu.

In navnji svet misli, da je Italija po svoji navadi že zopet enkrat prelomila besedo in da je bila usoda Reke zapetana že v trenutku, ko se je Rimsa poslužila na Reko svojega generala in senatorja.

Reka in hrvaško-slovensko Primožje po je bilo dejansko izgubljeno že l. 1919, tedaj ko je srbski poslanik v Parizu, rančki prijatelj in sostrankar Pašića — Milenko Vesnić — dal svoje potrdilo, da sme laška vojska zasedeti ne samo Trsta, ampak tudi Gorice in Logatec z Idrijo vred ter Zader v Dalmaciji.

Belgrajska poročila nima natančno prav, niti interes na slovenski gornji obali Jadranu. Srbijska je vedno in še danes nede izhoda na egejsko morje, to je na Solun, z katerim ima dobro železniško zvezo. Z grško državo so nedavno podpisali pogodbo, da dobi Srbijska — ne SHS — del solunskega pristanišča za svoje potrebe. Reka in Trst za Srbijo nimata gospodarskega pomena, ker je dolgi transport po suhem od tod za Srbe — predrag, prav tako, kar je predrag za Zagreb in Ljubljano transport v Solun ali iz Soluna.

Tako ima vsaka delžela svoje posebne gospodarske razmere, po katerih se ravna vsakodnevno gospodarsko življenje.

Slovenija leži na Trst, Hrvatka in Slovenija na Reko. Dalmacija danes ne more odtehtiti na Trstu ne Reke, ker nima zgrajenih pristanišč in nobenih železnic z

zaledjem. Predno bo tam kaj zgrajenega, bo svet že preej drugič, ker feležniško, pristanisko in trgovsko organizirane Dalmacije še dva roda ne bosta dodala.

Da bi Hrvati in Slovenci dobili Reko, bi še šlo nekako. Toda centralistični Srbi tegu ne žele, prvič, ker bi takine luke niti administrativno ne obvladali, drugič pa zato, da obdrže v tej veseli državi absolutno oblast. To pa se jim more za stalno posrečiti samo tako, še bodo Hrvati in Slovenci gospodarsko tako obubožali, da bodo morali ubogati! Samo ubog in rezen človek prosi za kruh in mora v službo, ker sam nima ščim gospodariti. On dela za druge. Prav tako je tudi z narodom. Odkar smo se takorekod "osvobodili," opažamo dosledni belgrajski politični, finančni in administrativni sistem, spraviti Hrvate in Slovence povsem na berško palico. Belgrajski ta sistem je bili mireni in nem, ko smo Slovenci bili rasparečlani, sedaj je nemo in mirno predali tudi Reko Lahom. Mireno in amotremo nam je kot "amagovalec" naložil velikansko kontribucijo v obliki zamene kron v dinarje in odbitka 20% pri izmenjavi. Kako pa dela ljuba administracija belgrajščaka v tej smerni, to pa itak vemo.

Sedaj je treba le še, da tudi "parlament" poslje domov in na stopilo na celo državo generali, kot so stopili na Španškem.

Potem bo "osvoboditev" polna.

Ljubljanska pošta — policijska ekspositura. — V civiliziranih državah je običajno, da poštna uprava garantira za tajnost pošiljek in da jih izrodi le adresatu, če so priporočene. Druge metode pa je uvedlo ljubljansko poštno ravnateljstvo. Vsako pošiljko knjig pregleda ljubljanska carinarnica, ne samo za to, da jo oskrbi, če so knjige "trdo vezane", ampak da pregleda tudi vsebino knjig in da na knjige, ki nimajo "državotvorne" vsebine, prilepi svoj veto. Nato pošta v sporazumu s policijo določila prav farisejsko proceduro: Stranka naj podnilje pošiljko in je prevaže v kaken skritem kotu ali pred vrati na česa policijski organ, da konfirme pošiljko, skoči na t. 1. sakona "o začetki države". Tako se zdaj-tudi na ljubljanskem pošti uveljavlja balkansko nasilne metode in se Slovenija s tem izloči iz kroga evropskih civiliziranih provinc. Na ta način se je v Ljubljani uveljavila tudi praksa, da pošte razdeljuje dve vrsti mašin: drugim pa le obvestilo, kako lahko postanejo žrtve policijske samovoljnosti.

Delavec brez delavškega dovoljenja je kakor vojak brez pulka.

Vabilo na veselico in dvajsetletnico

katero priredi

DRUŠTVO "SLAVIJA" ST. I. S. N. P. J.

v nedeljo dne 21. oktobra 1923

v Pilson Sokol dvorani, 1814 So. Ashland Ave., CHICAGO, ILL.

Začetek točno ob 2 uri popoldne.

VSTOPNINA: 50c. Vstopnic se doberi pri članih ali pri vhodu v dvorano.

PROGRAM:

- Godba igra Marselje.
- Otvoritveni govor — Fr. Alci in nastop ustanoviteljev.
- Govor ustanoviteljev.
- Nastop pesniške skupine Šava, poje Obduški — J. Aljaš.
- Deklamacija — Janko Ovenc.
- Govor glavnega predsednika S. N. P. J.
- Nastop črvenih zastopnikov.
- Igra godba.
- Zahvalni govor in potem presta zabava.

Uljudno vabimo cenjena braška društva v Chicago in okolie, ter bližnjih naseljih, kakor tudi posameznikov, da se naše dvajsetletne slavnosti vidiče v oblinem številu, da tako skupno izkazemo dobit ustanoviteljem plemenitega dela, katero je danes v posegi Slovenskega naprednega naroda v Ameriki. Za vsestransko dobro in točno posrešbo in vseširo saborje bodo na rampolj prisotni kapitani, za prazne sedežede pa domači klobuci najboljšega izdelka. Ko plesate bo igrala izvrstna godba. Kdo svetom pripremia občinstvo pri veselicici. Na vselej videnja vabi ODBOR!

VABILO NA PLESNO VESELICO

katero priredi

SLOV. NAROD. DOM V BISHOP, PA.

dne 29. novembra, 1923,

na (Thanksgiving Day) začetni dan.

Začetek ob 2 uri popoldne in trajajo do počasi.

Vstopnina za moške \$1.00. Ženske brez spremstva 25c.

Uljudno vabimo rojake in rojakinje domačih in bližnjih okolij, da se v oblinem številu vidiče te naše zabave. Za ples bodo igrali vitezovi kuharice in nastankarji, imeli bomo dovolj počasne perutnine na raspolago. Ne priporočamo na videnje pri zabavi!

ODBOR.

Vabilo na veselico in vinsko trgatev

katero priredi

DRUŠTVO "ILIRIJA" ST. 38, S. N. P. J.

v KENOSHA, W

Ali je Hoover kriv fašizmu v Evropi?

(Po Paxtonu Hibbenu.)

Vodja velikega revolucionarnega gibanja tega stoletja, katero je nedvomno največje, kolikor jih pomeni svet je intelektualce. Njegov oče je bil učitelj in uradnik pod rusko caristično vlado. Vodja velikega reskecionarnega gibanja, ki je sledilo kmalu za delavsko revolucijo pa izhaja iz delavskih vrst. Njegov oče je bil kovač.

Za obema stoji milijoni; za prvi milijoni kmetov in delavec, za drugim veleposhestniki, bankirji, politiki, militaristi, plemenitaši, tagovci in razni drugi reskecionarji. Za drugim je sicer v primeru prvimi manjšina ljudi, a vendar je on njih vodja in vsi so se za njim združili. Torej danes si stojita nasproti dva tabora: prvi intelektualca Nikolaja Lenina, za katerim stoji delaveci in kmetje, drugi zidarje Benito Mussoliniju.

Lenin ali Mussolini? To je danes svetovno vprašanje, kajti kakor za prvim je tudi za drugim vrsta delavec in kmetov. Veliko mečansko časopisje nekako z dravatimi frazami razpravlja o teh dveh osebnostih, prikužuje na eni strani Lenina in Trockija, na drugi pa Mussolinija, Gombosa, Venizelosa, Cankova, Primorivera in druge. Pač dobra snov za kinosledilča in najbrž se tega nihče ne zaveda kot Mussolini sam — kinogledališki Napoleon. Kamil Desmoulin in Danton nista naredila francosko revolucijo, revolucijo je naredila nju in ju ubila. Lenin danes leži zadet od mrtvoudu, toda čete za njim so zdrave. Jutri lahko napad na življenje unidi Mussolinija, ali gibanje se bo nadaljevalo pod črnim praporom fašizma, dokler ne bo storjen konec med dvema dinamičnima silama.

V obeh nasprotnih taborih je voditelj, tolmač ljudskih želj, obovezan, ki izvršuje voljo mase. Usoda revolucionarja Robespierreja ni bila dosta različna od reskecionarja Karla II. Če bo Leninov komunizem padel, bodo padli voditelji, kot bodo zleteli voditelji fašizma, ako podleže Mussolinijev fašizmu. Pred protirevolucionijo mora biti revolucija. Moč reskecije na Laškem, Ogrskem, Grškem, Bolgarskem in Španskem je posledica padca revolucionarnih voditeljev v teh deželah.

Taki ljudje kot je Lloyd George, ki v razvoju dogodkov danes vidijo čisto navadno smer proti diktatorstvu v Rusiji, kakor na Laškem ali Ogrskem, bolhajo na nezdram ali nedolžnosti, kakor skoro vse politiki. Njim je važno, da vidijo armado vojaštva, ki se premika, v katero smer, to ni glavno. Če bi bil Lloyd George pred dvajsetimi leti nekoga nedeljskega popoldneva stal z mano na Mojki v Petrogradu, bi drugače misil.

Dvajsetisočne delavcev v nedeljskih oblačilih je prikorakalo po Nevskem Prospektu in tovarni za Obvodnim kanalom. Pogovorili bi se bili radi z batjuško o svojih nalogah. Češ-Poljski most pa je v teku prišla četa vojaštva, da zadrži množično delavstvo. Zadržalo je za kratek trenutek. Toda vsej množiče je kmalu poživelva tu ne meneč se je delavstvo pričelo pomikati dalje. Četica vojakov, ki je hotela zadržati desetisočje, je bila pomandanata pod stopali mase v blatnem snegu in krije rdečila ceste.

Kako se mase gibljejo ni glavno, glavno je, v kateri smeri se gibljejo. To je tudi vzrok, zakaj se mase po nekaterih deželah nagibajo na stran fašizma. Masa hoče čez trupla, in Mussolinijeva je šla preko trupla boginje Svobode. Če je za Nikolajem Leninom 150.000.000 pristanev pod rdečim praporom, jih je 80.000.000 v pet drugih državah, kjer je večsliman zavladal fašizem.

Fašizem je reskecija, čista in enostavna, materialistična in fratarška v apeliranju, v programu pa kakor prilika nanese. Mussolini ni nikoli Napoleon. Njegov znak je tečko presrediti in kdor ne pozna italijanskih karakterjev, ga sploh ne more pojmovati. Mislimo si Italijana, ki je že dolgo časa igral kot komediant, pa nekadoma postane kričav in fanatičen politik. Tako imamo podobe Mussolinijevega značaja. Če hočemo videti še njeve znanje podobe, predstavimo si zopet Italijana s prej navedenimi lastnostmi, malega, širokotopimi očimi, teatralnega obnašanja in prizivanja. Na ta način dobimo niko Mussolinija. Nikdar ne bomo pozabil, kako se je pokazal

proti prejšnjem Giolittijevi vladi. To je bila smrčna karikatura, kot si jo more človek zamisliti. Na temen domišljavem obrazu je bilo jasno opažati bahavost, njegove geste pa so bile ves čas menjajoče. Hotel je mendo posnemati Ciceron, a s tem se je težko bolj smešil. Velikom Giolitti bi lahko pritlikavala Mussolinija vrgel skozi vrata zbornice še pri osemdesetih letih.

Kakor se je predsednik Coolidge proslavil s svojim nastopom v mestni sostanek, policie, tako in še mnogo bolj si domišljuje Mussolini, da se je proslavil kot začetnik fašističnega gibanja, ki pa je bilo v resnici začeto že prej kot je bil on svetu znan, in gre za pričetek fašizma bolj zaslužen Hooverju kot Mussoliniju. Mussolini je res uvedel pri fašističnem zločinstvu, potunjeno in vso ono teatralnost, ko rakanje po Rimu in stari rimski pozdrav, kar je tako drago Latinom, uvedel je neštete ceremonije in se proslavil kot nekdanji Nero, toda zasluga pričetega fašizma ne gre nujno, temveč toliko bolj go spodu Herb Hoover, trgovskemu tajniku Združenih držav.

Ze pred koncem svetovne vojne je pričela na Ogrskem revolucionarja po vzgledu komunistične v Rusiji. Kakor na Ruskem, tako je bila tudi na Ogrskem od začetka čisto nedolžna liberalna revolucionarja. Mihail Karoly je dne 26. oktobra 1918 organiziral Narodni svet, katerega smoter je bil osnovovalci Ogrske. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Karolyjev program je bil "mir in dejela", kar pomeni, da se obrani na Ogrskem mir in da dejale ostane nedeljiva. Toda oni, ki so se bojevali, da bi ohranili sveto demokracijo, so invadirali na Ogrsko. Čehi so okupirali Ogrsko na severu, Rumuni pa na jugovzhodu. Kakor so vojaki, kmetje in delaveci bili na Ruskem znani z praznih fraz Kerenskijev, tako so se tudi na Ogrskem načeli ti sloji Karolyja, ker ni mogel obraniti mira in ne dejale ter razdeliti zemlje med kmete, kot je bil njegov program. Tako je Karoly zletel dne 4. marta, predati je moral vodstvo revolucionarjev, in na krmilo je prišel temnežni mož — kakor je Mirabeau naredil pot Maratu, tako je Karoly izpraznil voditeljsko mesto za Bela Kunu in kratko živečo ogrsko sovjetsko republiko.

Nevi revolucionarni voditelj je imel eneržijo, katera je manjšaka Karolyju in Jasziju. Spodil je Čehi iz severne Ogrske, Rumuni pa so imeli z njim mnogo opraviti. Takrat se je nahajal Herbert Hoover v Parizu, njegov podobnik kapitan Gregory pa je vprvoril v Budimpešti protirevolucionarjev, kakor pravi Hooverjev uradni življenjepisec. Vprvoril je protirevolucionarjev s pomočjo popolne kontrole živežnih zalog, s čemer je bilo mogoče med lačnimi masami predrugoviti politični položaj.

Zadnje čase je nezadovoljnost z Mussolinijem kajpada narastila. Se je nekaj unij na Laškem, katerih ni razbil, in gospodje, ki mu narekujejo, ga radi tegu ne marajo. Obljubljene reforme, ki jih je dal pri frazerskih govorih s silnimi teatralnimi gestami, niso bile izvršene, in delaveci ga radi tegu ne marajo. Pričel je vprvorijati poizkuse, da odvrne pozornost in pokaže na obzorju nevarnost vojnne. Krf in Reka sta mu služila za kratek čas, in z gojenjem šovinizma je odvračal pozornost od svoje nezmožnosti. Kakor je na Ogrskem veljalo za delavcev in kmete, stele o zopetnem pridobijenem ozemlju ograke krone, tako so se fašisti posuševali slepila s frazami o Jadranu — laškem jezeru in Sredozemskem morju — laškem morju.

Kaka je bila sila za Horthyjem, da je s pomočjo kapitana Julijana Gombosa, načelnika "Vzbujenih Madžarov", ogrskih fašistov, zmenil glave usmiljenja vrednim kmetom in obupanim delavecem. Jim zakril kratko vizijo svobode in jih pridobil, da mu sledijo. V vsakem slučaju ista pot. Kot na Ogrskem, tako na Laškem, v Grčiji in Bolgariji ter sedanji na Španskem: imperializem, nacionalizem in plemensko sovraštvo, prihaja s protirevolucionarnim fašizmom. Povsod vstajajo Napoleoni, obljubljajo zavedenim boljšo bodočnost in frazario. Na Ogrskem so vrgajali zavinizem, ki pride ranjo, povzroča silne bolezni v glavi. Zmagoslavno so načrtni Grki prodričali po Malo Aziji. Proti onemoglim Turkom so skoraj neomejeno lahko prodričali. Pričel pa je polom.

Ponam je reskecija, čista in enostavna, materialistična in fratarška v apeliranju, v programu pa kakor prilika nanese. Mussolini ni nikoli Napoleon. Njegov znak je tečko presrediti in kdor ne pozna italijanskih karakterjev, ga sploh ne more pojmovati. Mislimo si Italijana, ki je že dolgo časa igral kot komediant, pa nekadoma postane kričav in fanatičen politik. Tako imamo podobe Mussolinijevega značaja. Če hočemo videti še njeve znanje podobe, predstavimo si zopet Italijana s prej navedenimi lastnostmi, malega, širokotopimi očimi, teatralnega obnašanja in prizivanja. Na ta način dobimo niko Mussolinija. Nikdar ne bomo pozabil, kako se je pokazal

Na severnem Laškem je bila izbruhnila neprimerna industrijska revolucionarja. Bila je to nekaj

proti prejšnjem Giolittijevi vladi. To je bila smrčna karikatura, kot si jo more človek zamisliti. Na temen domišljavem obrazu je bilo jasno opažati bahavost, njegove geste pa so bile ves čas menjajoče. Hotel je mendo posnemati Ciceron, a s tem se je težko bolj smešil. Velikom Giolitti bi lahko pritlikavala Mussolinija vrgel skozi vrata zbornice še pri osemdesetih letih.

Tak je zopet vlada Združenih držav igrala glavno vlogo pri uvažjanju reskecije. Že Giolitti je igral dvojno vlogo (navdahnjen iz Washingtona). Združene države so upnik Italije za vsoto \$1.668.269.000. Državni tajnik Colby je v svoji noti z dne 10. avgusta 1920 namigaval za uničenje sovjeticizma v Rusiji, toda pravni in glavnem namen njegove note je bil za uničenje delavskega gibanja na Laškem, kjer imajo delavci z domišljavo, da so pokazovali dan in dan.

Španci so dosedaj vprizarjali skozi vsako leto pohod nad More v severni Afriki. Ljudje so bili že siti vojne, ki jim ni nosila druga, ga kot davke. Toda španski mogeti, ki imajo v Maroku obsežne investicije, so hoteli že naprej in sto politiko. Ponovila se je revolta v Barceloni in vstaja vojakov v Saragosi. Nemiri so bili vprizorni v Valenciji in Santandru. Spanija je bila edina delava, kjer so javno na vseh stališčih prodajali Trockijev "Triumf bolševizma". Vse je z navdušenjem dito do knjige in delavci in kmeti so bili vneti za bolševizem. To pa je nevarna manifestacija v delavci, kjer živi 80 odstotkov nepismenega, za tiračega ljudstva.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucionarja radikalnejša in so ogrski revolucionarji iskali zvez z ruskimi sovjetti.

Dela v taboru sta na svetu, sem rekod na začetka. To ni prav. Samo en tabor je Mussolinijev. Temu uporu proti avstrijskemu nadvladu pa je sledila prava "ljudska revolucija", pri kateri je bil Karoly kot provizoričen predsednik. Karoly je viden smolo Kerenskija, pa je s svojim delom kolikor toliko lo sege, da je bila revolucion

Za doto.

rebri za vaso po paanje čopi
mljena in mroko kakor lisičina
rebki hosti gleda v dolino-te
mnik, vso smrečo se pisanih
mljivkov in na široko raztegnje
njiv. Na obeh pobodnih se be
sedne vasi, zavite v prostra
adne vrtove, a po sredini dolni
polje mlača Temenica, poteg
kakor vesel klicaj v prešerni
posoli.

Ko je zmrzl, hitijo navkreber
skakarji trdnih in zapitih o
čev; za mejo in skrivači se pri
jene planjajo komaj dorsali
stalini, včasih smukne pod oka
in podboje tudi ženska. Zgodi
se, da tudi ob svetlem dnevu
jem zmrzl pijanec v smrdili
hlebiči, temni in popljuvanici,
ki kriča in vrčiča, posovk in
šen.

Ta je pribehališče Skobčevega
muda, tako velikega in orjaške
deoda okoli petdeset let, da
nove vsej precesi prizogniti.
Jomasti čez prag, in senti le na
nas klop ob peči, da ne polemi
nov ob misi, ko so mu razmaje
medato teko. Previdno sede in
legne Kristofore noče pod
vijajočo klop. Šilasta steklenka
pred njim je že prazna. O
mena mustače se mu nezadovol
jijo, poredne oči so upre v
njeni.

"Nosi, baba," zareži v prete
na baci in spije v enem dušku,
dobi.

"Hej, ti, butara! Gani se no že
tret male bolj urno! Kaj ne
li, da umiram?"

Kakor da bi res še šutil amrt,
je drži za žejno grlo, izkrči
in besede v stopnjevani viši
se hrepeneče in skrbeče ozi
ne polne steklenic v omari.

"Prece, precej," se ustrali
potnikova Neža, stara samica,
idna ženska, ki ima pravice do
nakladov. Brž mu natodi vit
steklenko in jo nalahko pri
pradi.

"Ne, vidiš! Bog ti daj zdravje
i otrok, še jih kaj imam; po
ari pa sveta nebesa, še jih bož
siliša z dobro mero."

V steklenki miglajo drobčki
beli mehurki. Brnad je pobož
dvigne pred oči. Obraz se mu
dusi in s premisiekom razleže v
njen smehljaj, oči premagane
ajo, a ustnice se zaokrožijo ka
v poljub in nastavlja kakor
ven, ki zapoje čustveno pesem.
Enkrat se oči napolj odpre in
naimehnejo:

"Duša, umakni se; ploha
... in se padajo debeli po
ki, globoko in teko.

Is kota na miso ga opazuje mili
ski pomočnik Matija, ki je
ed nekaj tedni prilej v te kra
Brnadova žesa mu tako ugna
da prisedi in mu porine še svo
steklenko.

"O, dobro zdravje!" pravi ali
dec, piše in ga pogleda.
"Kar išpij, Brnad."

Brnad se obrne s svetlim roka
m po kočatih brkih in pokaže
like, redke zobe:

"Ali ni ta kapljica poslana od
moga živega Boga, da bi mu bi
hvaleči za dobre, ki jih deli
m grešnikom in siromakom? —
aj se ti azi, Matija, ki si dobrish
k!"

"Da rnač dobro obrniti bese
—"

"E, kaj besedo — raje bi obra
ki drugega."

"No, le, Kolikor moreš."

"Neža! Neža!" vpije Brnad, a
uskal se mu ne more odzvati.
Ima navoljo zapitka ravno ne
j besedi s pianimi možakarji
veliki misl.

"Neža, o, malo nazarensko! A
si gluh!" Matija pomiri Br
na, Neža pa prinese boljšega
jetra brata in se pogovarjata.

"Pij, dobrotnik, ki posnaž za
ved o telosnom dobrem delu
mljivja," sili Brnad in piše.

"Kaj pa ti drugač delal prav
prav, Brnad šejni!" se smeje
atija.

"Dela dosti, žesa dosti. Ne mo
m se kaj pritožiti. Počasi izde
tem toporida in grahljica, vi
derem pa košare plitem in
se. Vas to, vidil, kmetje radi
upujejo, raje nego bi se sami
nili s to redjo. Pa vsek tudi ne
tega spada. Treba je prave
ste less, ob pravem času ureza
ga ali uskanega, prav okaj
ega in presolenega in tako in
slo prikrojenega. O, tudi to je
slo zmati, je dejal stenik v Ve
rem Gabru. — Kadar je po po
bna sula v Šepu, ali ni čas pri
aven za moj opravek, pa stopim
enega ali drugega in mu nace
m trak ali pa primem za kako
ugo delo, da me pokliče k skle

di, ko se zvon oglaši. I, ni mi si
le; čast Bogu!"

"Skribi torej nima posebnih?"
"O, Kristus, sin človek. —
kaj bi s skribmi? Za reveža, ki mu
je smrt namenjena v cestnem jar
ku ali pri zvestem psu v listju, je
potrata skribi pregrēčna reč. Skribi
križi in težave so za tiste, ki
kaj imajo!"

"Živis, kakor vrabec v prosu,
nobene sile ti ni, glej."

"Da; izučil sem se res nekaj,"
se pobaha Brnad in seže po stek
lenki, parkrat pogoltne in posta
vi prazno na sredo mize. Zamisl
se, očmi ne treni, kakor da gie
da daljino.

"Izučil sem se vaaj to, da ni
koli ne aliim tja, ker vem, da ni
prostora zame, nobenkrat si ne
zelim atvari, ki bi jih ne mogel
dočeti. Samo, kadar pijem, me
ta nauk zapusti, in si zelim čim
več in tembolj."

"Neža, obrni se še malo," u
kaj Matija in ji porine Brnadovo
steklenko.

"In daleč sem že prišel po sve
tu. Lahko mi verjamə, da sem
že marsikaj videl. Kjer so gradili
ceste ali železnice, tam sem bil
med prvimi gotovo jaz. Dokler
sem bil še nekaj bolj pri moči,
sem zmerom rinil v svet s trebu
hom za kribom. E, jaz vem, kaj
se pravi: Dobr je domek, čeprav
ga je samo za en sam bobek."

Matija ga začudeno gleda.
Mehko domotoži in sladka gi
njenost ga obideva. Vsi deljni
spomini ga domače obiskujejo in
vsi ustrezo v njegovem srcu. Pola
gona piše, da bi pregnal vadhi,
ki mu sili na trepetajoči ustni.

Ampak Brnad je bil v tistem
raspoloženju, ko se slovku jasik
razveže na vseh vozilih, da mu
besede kar skokoma vro in naj
globljega spomina, ker ga pre
vzema globoko čustvo prijetno
bolestnega in mehkega razkoda
in spokojne vesti kakor življenika
ki se zamakne v svojo notranjost
in samo v duhu gledano lepoto.

"Takrat," je spet začel Brnad,
"je bila na Grmu Kivilja, lepa ko
solino po deževnem dnevu. Pa
kaj bi ti pravil, saj je nisi poznal.
Joj, kako bi ti mogel dopovedati,
kakšna je bila moja srčna ta
kratek. — Ali si kdaj že imel žen
sko?"

"O, kolikrat že!" se posmeje
Matija.

"Motil se, žleva," rezano odki
ma Brnad. "Človek ima samo en
krat v življenju rad. Vse drugo
je navada in potreba, nič drugega."

"Kako je bilo torej s twojo mlado
in ljubezni?" ga zmoti Matija.

"Kako neki! Mlad sem bil, či
sto mlad, gorč in zdrav in mo
čan kakor hrast. Ona pa lepa in
čista ko lilijsa."

Zadnje besede je govoril tišje
in počasi, skoraj sam sebi. Krč
vite je pograbil steklenko in še
globlje je pogolnil. Z rokavom je
potegnil po zmrljenih brkih, na
lahko se tresodi, in po zardelih
očeh, mehkojajoči v debeli solzi,
občeni na kratkih tropalnicah.

"Buzaronski Brnad — poseb
no čista ta twoja mlada ljubezen
ni bila nemara!"

"Treččil te bom," se je razto
gotil Brnad in je udaril po misi.

"Kako da ni bila! Rada sva se
imela in zvesta sva si bila pa mla
da in zdrava, in nihče naju ni mo
čil."

"Zakaj se pa niste vsele?"

"Umrla je, prekmalu je mo
rali umrati. Bog ji daj večni mir
in pokoj!" Pomolčal je, a pil ni.

Prati se mu sklenili kakor v
militvi. "Ce ne bi bila umrla, bi
bilo z menoj morda drugače, ka
kor je . . . Tista mlada, ki zdaj
živa, je najina hči. Kadar se mi
kaj razpotegne, kar k njej sto
pim, pa me zašije, da morem med
judi. Ali tudi jaz vem, da imam
ocetovake dolžnosti, kajpada vem,
kaj bi se spodbodilo. Vidiš, matere
reva nima več, samo očeta. Mla
da je in lepa, kakor je bila njen
mati, in dote bo treba. Zdaj pa
premisl, kristjan moj, kako more
biti hudo meni, ki sem njen oče!
Ampak, kje bi vzel? Doto ji pa
le moram napraviti, kakršna je
gre. Kar mora biti, mora biti. To,
da vidiš, je moja edina skrb, ki mi
ne mira da misli."

Brnad je obmolknil; tudi Matija
ja ni nobene znil, le lahak na
sneh se mu je skrival pod zmo
čenimi krivi.

Za miso je zamrljal pijanec.
Močna Neža ga pograbl in ga na
viak zavleče pod kap. Tu se sč
peri najprej na vse štiri, potem
se izgubi v dolino, zavito v tanko
maglo hajajoče zemlje, ki jo obse
va visoko vesilača polna luna.

Tudi Brnad in Matija vstan
ita in se začeta spotikati po rebri
navzdol.

"Tisto pa tisto," godrja Br

nad. "Dota, lepa dota! Kar mo
ra biti, mora biti."

"Ni ne bo z doto, Brnadek,"
ga draži Matija.

"Kaj? Kako nič? Jaz ji napra
vam doto! Take ti ne boš svojim,
strah ti mlinarski," se jezi Brnad
in kolne, dokler ne telebne ča
korenino na potu, kjer renčeče
zaspi.

Brnad si je opral dve srajci, ki
jih je že imel, in predpasnik iz
modrega tovaršnega suknja, lepo
zložil delovno oblieko in vse skup
aj smotral v solno vrečo. Celo je
atinsil pod pasu do zadušu in
je razstrelil zeleno dolino te
meniško. A predno je odšel, se je
zgodilo čudo, da ni visek v žig
njarni. Na hrib je hodoval dan za
dnevn in je sedel na trikem štoru
gledal po dolini. Včasih je iz na
vadne urezal grabiljice, ki ga ni
misli obdelati. Le drenovo gr
čavo si je s pravo ljubezni in
skrbnostjo obeli in obrezal, da bi
je imel za spremjevalko v tuji

svet. Je v ljubezni bolesti sklonila sko
ro do tali; po poljaki detelji so
pridno hitele z rumenim plenom
ogovorjene čebele, da se nasrka
je redki sladkosti za svoj mi
dom. In v pripakajočem solin
cu so se podili življajoči koloba
rji drstečih se mučič, jaderno so
divgajoči in pleščodi na sopar
nih in trepetajočih žarkih, ki so
razkošno lili na prelepi domači
svet. Visoko gori nekje je drobil
skrjanec, kakor iglina glavica je
čital zapleten v modro vilavo. Na
enkrat pa se je odtrgal v zmago
lavem vzhodu in je molče pada
lil med klasje.

Brnad se je zamislil. Skoraj
je zavil se v žignjarni. Na hrib je hodoval
dan za dnevn in je sedel na trikem štoru
gledal po dolini. Včasih je iz na
vadne urezal grabiljice, ki ga ni
misli obdelati. Le drenovo gr
čavo si je s pravo ljubezni in
skrbnostjo obeli in obrezal, da bi
je imel za spremjevalko v tuji

svet. Brnad se je zamislil. Skoraj
je zavil se v žignjarni. Na hrib je hodoval
dan za dnevn in je sedel na trikem štoru
gledal po dolini. Včasih je iz na
vadne urezal grabiljice, ki ga ni
misli obdelati. Le drenovo gr
čavo si je s pravo ljubezni in
skrbnostjo obeli in obrezal, da bi
je imel za spremjevalko v tuji

svet. Brnad se je zamislil. Skoraj
je zavil se v žignjarni. Na hrib je hodoval
dan za dnevn in je sedel na trikem štoru
gledal po dolini. Včasih je iz na
vadne urezal grabiljice, ki ga ni
misli obdelati. Le drenovo gr
čavo si je s pravo ljubezni in
skrbnostjo obeli in obrezal, da bi
je imel za spremjevalko v tuji

svet. Brnad se je zamislil. Skoraj
je zavil se v žignjarni. Na hrib je hodoval
dan za dnevn in je sedel na trikem štoru
gledal po dolini. Včasih je iz na
vadne urezal grabiljice, ki ga ni
misli obdelati. Le drenovo gr
čavo si je s pravo ljubezni in
skrbnostjo obeli in obrezal, da bi
je imel za spremjevalko v tuji

svet. Brnad se je zamislil. Skoraj
je zavil se v žignjarni. Na hrib je hodoval
dan za dnevn in je sedel na trikem štoru
gledal po dolini. Včasih je iz na
vadne urezal grabiljice, ki ga ni
misli obdelati. Le drenovo gr
čavo si je s pravo ljubezni in
skrbnostjo obeli in obrezal, da bi
je imel za spremjevalko v tuji

svet. Brnad se je zamislil. Skoraj
je zavil se v žignjarni. Na hrib je hodoval
dan za dnevn in je sedel na trikem štoru
gledal po dolini. Včasih je iz na
vadne urezal grabiljice, ki ga ni
misli obdelati. Le drenovo gr
čavo si je s pravo ljubezni in
skrbnostjo obeli in obrezal, da bi
je imel za spremjevalko v tuji

svet. Brnad se je zamislil. Skoraj
je zavil se v žignjarni. Na hrib je hodoval
dan za dnevn in je sedel na trikem štoru
gledal po dolini. Včasih je iz na
vadne urezal grabiljice, ki ga ni
misli obdelati. Le drenovo gr
čavo si je s pravo ljubezni in
skrbnostjo obeli in obrezal, da bi
je imel za spremjevalko v tuji

svet. Brnad se je zamislil. Skoraj
je zavil se v žignjarni. Na hrib je hodoval
dan za dnevn in je sedel na trikem štoru
gledal po dolini. Včasih je iz na
vadne urezal grabiljice, ki ga ni
misli obdelati. Le drenovo gr
čavo si je s pravo ljubezni in
skrbnostjo obeli in obrezal, da bi
je imel za spremjevalko v tuji

svet. Brnad se je zamislil. Skoraj
je zavil se v žignjarni. Na hrib je hodoval
dan za dnevn in je sedel na trikem štoru
gledal po dolini. Včasih je iz na
vadne urezal grabiljice, ki ga ni
misli obdelati. Le drenovo gr
čavo si je s pravo ljubezni in
skrbnostjo obeli in obrezal, da bi
je imel za spremjevalko v tuji

svet. Brnad se je zamislil. Skoraj
je zavil se v žignjarni. Na hrib je hodoval
dan za dnevn in je sedel na trikem štoru
gledal po dolini. Včasih je iz na
vadne urezal grabiljice, ki ga ni
misli obdelati. Le drenovo gr
čavo si je s pravo ljubezni in
skrbnostjo obeli in obrezal, da bi
je imel za spremjevalko v tuji

svet. Brnad se je zamislil. Skoraj
je zavil se v žignjarni. Na hrib je hodoval
dan za dnevn in je sedel na trikem štoru
gledal po dolini. Včasih je iz na
vadne urezal grabiljice, ki ga ni
misli obdelati. Le drenovo gr
čavo si je s pravo ljubezni in
skrbnostjo obeli in obrez

